



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIŠ VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2022 m. rugpjūčio 2 d. Nr. 4D-2022/1-340
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas), kurio interesams atstovauja advokatas Y (toliau vadinama ir Pareiškėjo atstovas), skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama ir Inspekcija) Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento (toliau vadinama ir Inspekcijos Rytų departamentu) tarnautojų galimai biurokратиškų veiksmų (neveikimo) teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais neišnagrinėjant Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. kreipimosi (toliau vadinama ir Skundu) bei galimai nepagrįstai vilkinant institucijos sprendimo priėmimą Pareiškėjui aktuali klausimu.

2. Skunde Seimo kontrolierei Pareiškėjo atstovas, be kita ko, rašė:

2.1. „X nuosavybės teise priklauso žemės sklypas, esantis adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervės k., <...>, unikalus Nr. <...>, registro Nr. <...>.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta)

2.2. „Pareiškėjas, kad dėl kaimyniniame sklype vykdomų statybos darbų yra pažeidžiamos X teisės ir teisėti interesai, jis 2021-10-27 kreipėsi į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos (toliau – Statybų inspekcija), kur jo pranešimui buvo priskirtas bylos Nr. 3D-3443, atsakingu vykdytoju paskirta Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Pirmojo statybos priežiūros skyriaus vyriausioji specialistė J. B. – R. [duomenys neskelbtini].“

2.3. „Pareiškėjas X savo 2021-10-27 pranešime nurodė, kad gretimo sklypo savininkė I. M. [duomenys neskelbtini] [...] jai priklausančiame sklype nuo 2020 m. rugsėjo mėn. atlieka statybos darbus – formuoja sklypo reljefą (pakeliant sklypo aukštį), formuoja pamatus ir atlieka kitus statybos darbus, o siekdama nusausti savo sklype susidarancius vandens baseinus, savavališkai suformuotais latakais nukreipė paviršinį vandenį tekėti į X sklypą, dėl ko pastarasis patiria nuostolius – atsiradęs paviršinio vandens perteklius ir po lietaus iš šio gretimo sklypo (šio sklypo nuolydis yra į pareiškėjo X sklypo pusę) atnešto juodžemio ir molio gabalai daro žalą vejai, vaiskrūmiams, greta sklypo ribos augančių tujų šaknims. Kartu su pranešimu pateikė ir vaizdinę medžiagą.“

2.4. „Pareiškėjas prašė Statybų inspekcijos pareigūnų ištirti ar I. M. [...] veiksmai vykdant statybos darbus sklype, kurio unikalus Nr. <...>, esančio adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervės k., <...>, nepažeidžia teisės aktų reikalavimų, o jei pažeidimai būtų nustatyti, prašė įpareigoti pašalinti padarytus pažeidimus ir taikyti teisės aktuose numatytą atsakomybę, t. y. iš esmės

pareiškėjas prašė, kad būtų atliktas statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumas bei atitiktis projekto sprendiniams.“

2.5. „[...] pareiškėjo X nurodytos aplinkybės dėl galimų statybos teisės aktų pažeidimų nėra išnagrinėtos, nėra registruota savavališkos statybos dokumentų, nors iš visų duomenų akivaizdu, kad statybų darbai, prasidėję 2020 m. rugsėjo mėn., buvo vykdyti neturint statybos leidimo, taip pat nesurašyti jokie privalomieji nurodymai dėl pažeidimų pašalinimo. Pranešimo nagrinėjimo terminas buvo nustatytas iki 2022-02-03, vėliau pratęstas iki 2022-03-03. [...]“

2.6. „Bandant telefonu arba el. paštu susisiekti su Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Pirmojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiąja specialiste J. B. – R., ši į el. laiškus dažniausiai neatsako, į skambučius neatsiliepia. 2022-03-21 byloje buvo priimtas dokumentas Nr. FAK-497 (faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas), tačiau jis nebuvo persiųstas nei pareiškėjui, nei jo atstovui, tokiu būdu pažeidžiant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalį, 27 straipsnio 1 dalį. Visa tai leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad tokie Statybų inspekcijos pareigūnų veiksmai neatitinka gero administravimo principo.“

2.7. „Šiuo atveju, pareiškėjas į Statybos inspekciją kreipėsi 2021-10-27. Pagal viešai prieinamus duomenis matyti, kad statyboms, vykdomoms adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervės k., <...>, statybos leidimas buvo išduotas tik 2022-02-11, o tai reiškia, kad nuo 2020 m. rugsėjo mėn. iki 2022-02-11 jos buvo vykdomos nelegaliai, tačiau Statybos inspekcijos pareigūnai statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo patikrinimo procedūros neatliko arba neįformino taip, kaip to reikalauja teisės aktai.“

3. Pareiškėjo atstovas skunde Seimo kontrolierės prašo:

„[...] ištirti ar Valstybinės teritorijų planavimo ir statytos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmuose nėra piktnaudžiavimo, biurokratizmo požymių, ar šie pareigūnai nepažeidžia žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierė su paklausimu kreipėsi į Inspekciją, be kita ko, skundžiamos institucijos prašydama: nurodyti, ar Pareiškėjas dėl negaunamo atsakymo iš Inspekcijos Rytų departamento į 2021 m. spalio 27 d. pateiktą skundą kreipėsi su skundu į Inspekciją; informuoti, dėl kokių priežasčių (su skundu susijusių faktinių aplinkybių gausos, žmoniškųjų išteklių stokos ar (ir) kt.) Inspekcijos Rytų departamente užtruko Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. skundo nagrinėjimas; pateikti šias priežastis patvirtinančius įrodymus; patvirtinti arba paneigti Pareiškėjo atstovo skunde nurodytą aplinkybę, kad Pareiškėjas nebuvo informuotas apie 2022 m. kovo 21 d. atlikto faktinių duomenų patikrinimo vietoje rezultatus; jei Pareiškėjas nebuvo informuotas – nurodyti to priežastis ir (ar) teisinius pagrindus; patvirtinti arba paneigti Pareiškėjo atstovo skunde nurodytą aplinkybę, kad nuo Pareiškėjo kreipimosi į Inspekcijos Rytų departamentą, t. y. 2021 m. spalio 27 d., iki 2022 m. vasario 11 d., kai sklype, esančiame adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervės k., <...> (toliau vadinama ir Sklypas), vykdomiems darbams buvo išduotas statybą leidžiantis dokumentas, darbai buvo vykdomi nelegaliai, o Inspekcijos Rytų departamento pareigūnai statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo patikrinimo procedūros neatliko ir šio fakto dėl vilkinamo proceso nekonstatavo.

5. Atsakydama į Seimo kontrolierės paklausime iškeltus klausimus Inspekcija pateikė 2022 m. liepos 7 d. paaiškinimą, kuriame, be kita ko, nurodė:

5.1. „[...] Inspekcijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentas (toliau – Departamentas) į Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. skundą (toliau – Skundas) atsakymo dar nėra pateikęs, nes rinko ir nagrinėjo duomenis atlikdamas šiuos veiksmus:

1) 2021-12-14 organizavo patikrinimą vietoje, Pareiškėją informuodamas tarpiniu raštu Nr. 2D-21109;

2) gavęs pranešimą el. paštu (DVIS „Avilyje“ reg. Nr.1D-24140) iš sklypo, adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervės k., <...> (toliau – Sklypas), savininko (toliau – Statytojas) dėl negalėjimo dalyvauti organizuotame patikrinime, Departamentas patikrinimo laiką perkėlė el. paštu informuodamas Pareiškėjo atstovą bei patį Pareiškėją tarpiniu raštu Nr. 2D-531;

3) 2022-01-20 atliko patikrinimą vietoje ir surašė statybos patikrinimo, nagrinėjant skundą, aktą Nr. BIPA-00-220222-00016;

4) patikrinimo metu užfiksuota neypatingo statinio statyba neturint galiojančio statybą leidžiančio dokumento, dėl to buvo nuspręsta surašyti savavališkos statybos aktą ir privalomuosius nurodymus. Departamentas apie tai informavo Vilniaus rajono savivaldybės administraciją (toliau – VRSA) 2022-02-11 raštu Nr. 2D-2772. Atsakant į šį raštą VRSA el. laišku informavo, kad Statytojui dėl numatytų statybų adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervės k., <...>, 2022-02-11 buvo išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. LSNS-08-220211-00214. Pažymėtina, kad dėl Inspekcijoje vykusios darbuotojų kaitos nuo 2022-01-26 pasikeitė Departamento Pirmojo skyriaus (toliau – Skyrius) vedėjas, taip pat dėl žmoniškųjų išteklių trūkumo ir dėl to ženkliai padidėjusio darbo krūvio nespėta teisės aktų nustatyta tvarka surašyti savavališkos statybos akto ir privalomųjų nurodymų dėl statomo neypatingos kategorijos statinio;

5) Pažymėtina, kad 2022-01-20 patikrinimo metu dėl žemės sklypo padengto sniegu nepavyko įvertinti Skunde minimų Pareiškėjo nurodytų aplinkybių, dėl ko 2022-03-03 buvo atliktas pakartotinis patikrinimas ir 2022-03-21 surašytas faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas Nr. FAK-497 (toliau – FAK-497);

6) 2022-03-03 patikrinimo metu buvo užfiksuota, kad projekte numatytų paviršinių nuotekų nuvedimo ir reljefo formavimo sprendinių nepakanka, kad būtų užtikrinta trečiųjų asmenų interesų apsauga. Dėl šios priežasties Statytojui 2022-03-28 surašytas privalomasis nurodymas Nr. PN-641 trūkumams pašalinti, t. y. atitinkamai patikslinti projekto sprendinius;

7) 2022-05-09 Statytojas el. paštu kartu su pranešimu (DVIS „Avilyje“ reg. Nr. 1D-9705) pateikė paaiškinimą ir techninio projekto bendrąją dalį su sprendinių patikslinimais bei paviršinių lietaus nuotekų debito skaičiavimus.“

5.2. „[...] Pareiškėjas dėl negaunamo atsakymo Inspekcijai skundo nėra pateikęs. Pažymėtina, kad Pareiškėjo atstovas kreipėsi į Inspekciją (DVIS „Avilyje“ 2022-03-25 reg. Nr. 1D-6342) tik prašant pateikti FAK-497. Pareiškėjo atstovui atsakyta 2022-04-22 raštu Nr. 2D-7351. Pareiškėjo atstovui telefonu susisiekus su Inspekcija ir pranešus, kad minėto rašto nerado, 2022-04-28 raštu Nr. 2D-7783 dokumentai išsiųsti pakartotinai.“

5.3. „[...] Departamente Pareiškėjo Skundo nagrinėjimas užtruko dėl šių priežasčių:

1) klimatinė sąlyga, t. y. dėl sniegu padengto sklypo žemės paviršiaus ir oro temperatūros nebuvo galimybės įvertinti reljefo formavimo sprendinių bei paviršinių nuotekų tekėjimo ir jų padarytos žalos (užfiksuota patikrinimo akto Nr. BIPA-00-220222-00016 pridedamuose dokumentuose);

2) Inspekcijoje vykusio darbuotojų kaitumo ir žmoniškųjų išteklių stokos bei dėl to ženkliai padidėjusio darbo krūvio;

3) su skundu susijusių faktinių aplinkybių gausos, t. y. atsiradusių papildomų aplinkybių, kurios iš dalies yra susijusios su Skunde pateiktomis aplinkybėmis (užfiksuota faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktuose Nr. FAK-497 ir FAK-1204).“

5.4. „[...] Vadovaujantis Lietuvos Respublikos (toliau – LR) viešojo administravimo įstatymo 27 straipsnio 1 punktu, kuriame nurodyta, kad viešojo administravimo subjektas, pradėjęs administracinę procedūrą, prireikus gali faktinius duomenis patikrinti vietoje. Asmeniui, dėl kurio

galimai pažeistų teisių ar teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, arba asmeniui, kuris su skundu kreipėsi dėl kito asmens galimo teisių ar teisėtų interesų pažeidimo, turi būti pranešta apie patikrinimo laiką, kad jis galėtų, jeigu pageidauja, dalyvauti tikrinant faktinius duomenis vietoje. Jeigu šio patikrinimo metu gali būti paskelbta informacija, kuri pagal įstatymus negali būti vieša, asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ar teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, arba asmeniui, kuris su skundu kreipėsi dėl kito asmens galimo teisių ar teisėtų interesų pažeidimo, sudaroma galimybė susipažinti su faktinių duomenų patikrinimo vietoje rezultatais, apie 2022 m. kovo 21 d. atlikto faktinių duomenų patikrinimo vietoje rezultatus Pareiškėjas buvo informuotas 2022-04-22 raštu Nr. 2D-7351, kartu su atsakymu į Pareiškėjo prašymą el. paštu (DVIS „Avilys“ registruotą 2022-03-25 Nr. 1D-6342) bei 2022-04-28 pakartotinu raštu Nr. 2D-7783. Atkreipiame dėmesį, kad Pareiškėjo atstovas 2022-05-25 į Inspekciją pakartotinai kreipėsi su prašymu (DVIS „Avilys“ registruotu Nr. 1D-11034) pateikti nenuasmenintus faktinių duomenų patikrinimo aktą Nr. FAK-497 ir Statytojo projektą, prie prašymo pridėdamas teismo nutartį. Departamentas dokumentus pateikė su lydraščiu 2022-06-10 Nr. 2D-10795.“

5.5. „[...] Informuotina, kad vien tik pagal Pareiškėjo pateiktą Skundą nebuvo įmanoma konstatuoti galimai savavališkos statybos. Savavališkos statybos konstatavimui privalomai reikėjo atlikti faktinių duomenų patikrinimą vietoje ir nustatyti koks tiksliai statinys yra statomas žemės sklype. Skundu nurodoma, kad dėl vykdomų statybų, jų metu galimai neišspręsto paviršinio vandens nuvedimo ir grunto formavimo (žemės darbų) niokojamas Pareiškėjo turtas. Savavališkų statybų aplinkybė buvo patvirtinta tik 2022-01-20 atlikto patikrinimo metu. Kaip jau buvo minėta, Skundo nagrinėjimo metu, dėl Inspekcijoje vykusios darbuotojų kaitos (paskirtas naujas Skyriaus vedėjas, pasikeitė / išėjo dalis Skyriaus darbuotojų), taip pat dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo ir dėl to ženkliai padidėjusio darbo krūvio Departamento specialistai nespėjo teisės aktų nustatyta tvarka surašyti savavališkos statybos akto ir privalomųjų nurodymų dėl statomo neypatingos kategorijos statinio. Pažymime, kad darbo krūvis iki šiol viršija objektyvias darbuotojų galimybes, visas jiems tenkančias užduotis atlikti teisės aktų nustatytais terminais.

[...] Pažymime, kad Inspekcija nėra gavusi skundo dėl išduoto statybą leidžiančio dokumento adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervės k., <...>, teisėtumo tikrinimo procedūrai atlikti.“

5.6. „[...] Papildomai informuojame, kad 2022-03-03 patikrinimo metu vertinant būsimus projekte numatytus vandens nuvedimo sprendinius aptiktas kitame žemės sklype (kad. Nr. <...>) iškastas tvenkinys ir kanalizuoatas melioracijos griovys. Tvenkinio kasimo ir vamzdžių įrengimo darbus pripažino atlikęs Statytojos vyras. Minėtas sklypas nuosavybės teise priklauso Pareiškėjui ir Statytojai. [...] 2022-06-14 atlikto patikrinimo metu Departamentas surinkęs trūkstamus duomenis priėmė sprendimą Statytojui surašyti savavališkos statybos aktus. Informuojame, kad dėl jau minėto didelio darbo krūvio (skundą nagrinėjanti vyr. specialistė rašto rengimo dienomis tuo pačiu nagrinėja ir kitas 75 jai paskirtas užduotis, toks užduočių skaičius preliminariai tris kartus viršija įprastą darbo krūvį) minėti aktai surašyti tik 2022-07-04 Nr. SSA-00-220704-00071 ir 2022-07-05 Nr. SSA-00-220705-00072.

Pažymime, kad dėl skundo nagrinėjimo metu iškilusių papildomų klausimų ir su tuo susijusių veiksmų, Departamentas surašęs Statytojui savavališkos statybos aktus šiuo metu rengia atsakymą Pareiškėjui ir jį pateiks per kiek įmanoma trumpesnę laiką.“

5.7. „[...] Informuojame, kad Inspekcija, siekdama užtikrinti, kad atsakymai pareiškėjams būtų teikiami teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais, nuolatos susirinkimų (tiek vadovybinių, tiek atskirų padalinių) metu žodžiu, raštiškai ir kitais būdais įspėja darbuotojus laikytis teisės aktų nuostatų, ypatingai dėl administracinių procedūrų terminų laikymosi.“

6. Kartu su skundžiamos institucijos pateiktu paaiškinimu, be kita ko, buvo gauti dokumentai, iš kurių nustatyta ir (ar) patvirtinta:

6.1. Pareiškėjo atstovo 2021 m. spalio 27 d. Skunde „Dėl administracinių nusižengimų teisenos pradėjimo“, adresuotame Inspekcijos Rytų departamentui, iš dalies kaip ir skunde Seimo

kontrolieriui (šios pažymos 2.3 punktas), buvo nurodytos tos pačios faktinės aplinkybės dėl I. M. Sklype atliekamų statybos darbų ir dėl to daromos žalos Pareiškėjo sklypui, nurodyti, Pareiškėjo atstovo nuomone, esminiai techniniai reikalavimai tokiems vykdytiniams statybos darbams bei Inspekcijos prašoma įpareigoti Sklype statybą vykdančius asmenis pašalinti padarytus pažeidimus, o tai pat prašoma jiems taikyti teisės aktuose numatytą atsakomybę;

6.2. Inspekcijos Rytų departamentas, siekdamas išsiaiškinti Pareiškėjo atstovo Skunde nurodytas faktines aplinkybes dėl galimai neteisėtai vykdomų statybos darbų, 2021 m. gruodžio 14 d., 2022 m. sausio 20 d. bei 2022 m. kovo 3 d. organizavo Sklype faktinių duomenų vietoje patikrinimus. Pažymėtina, kad Inspekcijos Rytų departamento 2021 m. gruodžio 14 d. planuotas faktinių duomenų vietoje patikrinimas buvo atidėtas Sklype statybos darbus vykdančio asmens T. M. [duomenys neskelbtini] raštišku prašymu, o Pareiškėjo atstovui apie šį faktą buvo žinoma;

6.3. Inspekcijos Rytų departamento 2022 m. sausio 20 d. faktinių aplinkybių patikrinimo pagrindu buvo surašytas Statybos patikrinimo, nagrinėjant skundą, aktas (kontrolinis klausimynas), kuriame bendrų duomenų patikrinimo išvadoje buvo nurodyta, jog vykdomi tolimesni veiksmai, susiję su savavališkos statybos aktų surašymu ir tolimesnės teisenos vykdymu;

6.4. Inspekcijos Rytų departamentas 2022 m. vasario 11 d. raštu Nr. 2D-2772 „Dėl nustatytų savavališkų statybų“ informavo Vilniaus rajono savivaldybės administraciją apie Sklype nustatytus pažeidimus, planuojamą surašyti savavališkos statybos aktą ir privalomuosius nurodymus;

6.5. Pareiškėjas dalyvavo ir jam buvo žinomos aplinkybės, nustatytos Inspekcijos Rytų departamento 2022 m. kovo 3 d. atlikto faktinių duomenų patikrinimo vietoje metu;

6.6. Pareiškėjo atstovas kreipėsi į Inspekcijos Rytų departamentą su 2022 m. kovo 25 d. prašymu susipažinti su 2022 m. kovo 3 d. atlikto faktinių duomenų patikrinimo vietoje pagrindu 2022 m. kovo 21 d. surašytu Faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktu Nr. FAK-497, kuris Pareiškėjo atstovui buvo pateiktas Inspekcijos Rytų departamento 2022 m. balandžio 22 d. raštu Nr. 2D-751;

6.7. Inspekcijos Rytų departamentas 2022 m. kovo 28 d. Sklypo savininkei I. M. surašė privalomąjį nurodymą PN-641 dėl paviršinių nuotekų nuvedimo ir reljefo formavimo sprendinių patikslinimo atsižvelgiant į trečiųjų asmenų interesų apsaugą tiek statybos, tiek statinio tolimesnio naudojimo metu;

6.8. Inspekcijos Rytų departamentas dėl Sklypo savininkės I. M. ir T. M. savavališkai įrengtų vandens pralaidų surašė 2022 m. liepos 4 d. savavališkos statybos aktą Nr. SSA-00-220704-00071 ir 2022 m. liepos 5 d. savavališkos statybos aktą Nr. SSA-00-220705-00072.

7. Seimo kontrolierės atlikto tyrimo metu taip pat nustatyta:

7.1. Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ yra nurodyta informacija, jog Vilniaus rajono savivaldybės administracija 2022 m. vasario 11 d. išdavė statybą leidžiantį dokumentą (reg. Nr. LSNS-08-220211-00214) statyti naują (-us) statinį (-us), adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., Sudervės k., <...>, ir šis statybą leidžiantis dokumentas yra galiojantis;

7.2. remiantis iš Inspekcijos gauta papildoma informacija buvo nustatyta, jog iki šios Seimo kontrolierės pažymos surašymo dienos (2022 m. liepos 30 d.) į Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. kreipimąsi (pranešimą) Inspekcijos Rytų departamento atsakymas nėra parengtas.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

8. Lietuvos Respublikos įstatymai

8.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar

netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...]

3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslai

Seimo kontrolierių veiklos tikslai:

1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; [...]"

8.2. Viešojo administravimo įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos [...]

2. Administracinė procedūra – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmams, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą.

[...]

12. Skundas– asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti.“

8.3. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau vadinama – Priežiūros įstatymas) (akto redakcija, galiojusi iki 2022 m. gegužės 1 d.),

„8 straipsnis. Statybos valstybinės priežiūros institucija ir jos atliekamos funkcijos

1. Statybos valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija.

2. Statybos valstybinė priežiūra apima: [...]

9) asmenų prašymų, skundų ar pranešimų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą; [...]

10 straipsnis. Statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumo tikrinimas

1. Inspekcija statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumą tikrina pagal Inspekcijos metinius veiklos planus, taip pat viešojo administravimo subjektų, fizinių asmenų, juridinių asmenų ir jų padalinių, kitų juridinio asmens statuso neturinčių organizacijų ir jų padalinių pateiktų skundų pagrindu.

2. Atlikdamas statybą leidžiančio dokumento teisėtumo patikrinimą, Inspekcijos pareigūnas statybą leidžiantį dokumentą išdavusiam viešojo administravimo subjektui pateikia privalomąjį nurodymą pateikti visus su statybą leidžiančio dokumento išdavimu susijusius dokumentus.[...]

25 straipsnis. Skundų ar pranešimų nagrinėjimas

1. Jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, skundai ir pranešimai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos; dėl objektyvių priežasčių šis terminas gali būti pratęsiamas iki 20 darbo dienų, apie tai raštu informuojant skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir tikrinamus subjektus ir nurodant patikrinimo termino pratęsimo priežastis. Skundai ir pranešimai, kiek to nereglamentuoja šis įstatymas, nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Teikiant skundą ir (ar) pranešimą, jame turi būti nurodytos aplinkybės, kuriomis asmuo grindžia savo reikalavimą, ir tai patvirtinantys dokumentai.“

9. Kiti teisės aktai

9.1. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininko 2012 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1V-53 (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2021 m. rugpjūčio 16 d.) patvirtinto Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašo (toliau vadinama – Aprašas):

„4. Aprašas parengtas pagal: [...]

4.12. Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklės, patvirtintas Inspekcijos viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5 „Dėl Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir

asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklių patvirtinimo“ [...]

5. Inspekcijos atliekamų patikrinimų tikslas – siekiant išvengti galimos reikšmingos žalos ar realaus pavojaus grėsmės valstybei, visuomenei, kitų asmenų interesams ir aplinkai, t. y. teisės aktų saugomiems gėriams, įvertinti statybos dalyvių veiklą ir suteikti jiems metodinę pagalbą. [...]

19. Informavimas apie patikrinimų rezultatus:

[...]

19.3. apie patikrinimo rezultatus ir priimtus sprendimus skundą, pranešimą ar kitą kreipimąsi, kurio pagrindu atliktas patikrinimas, pateikę subjektai teisės aktų nustatyta tvarka informuojami raštu [...]

39. Neplaninis patikrinimas atliekamas Inspekcijos vadovybės ar Inspekcijos administracijos padalinio vadovo sprendimu (pavedimu, įsakymu, potvarkiu, pagal skirtą užduotį, rezoliuciją ir pan.): [...]

39.2. gavus skundą ar kilus pagrįstų įtarimų dėl statybos dalyvio veiksmų ar neveikimo (pavyzdžiui, publikuota tam tikra informacija žiniasklaidoje), kuri gali prieštarauti teisės aktams ar neatitinka teisės aktų reikalavimų, kai įvertinus turimą informaciją kyla įtarimų, kad ūkio subjekto veikla gali kelti grėsmę teisės normų saugomoms vertybėms [...]

9.2. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5 (akto redakcija, galiojusi iki 2022 m. gegužės 1 d.) patvirtintų Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės):

„18. Inspekcijos darbuotojai, atsakingi už prašymo, skundo nagrinėjimą, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo užduoties gavimo dienos, jei teisės aktai nenumato kitaip, organizuoja jo nagrinėjimą, įvertina, ar nėra pagrindo prašymo, skundo nenagrinėti, nagrinėjimą nutraukti, sustabdyti, prašyti iš kreipimąsi pateikusio ar kitų asmenų papildomos informacijos, dokumentų, tarnybinės pagalbos, organizuoti faktinių aplinkybių patikrinimą, atlikti kitus būtinus veiksmus. [...]

26. Asmenų skundų nagrinėjimo terminai:

26.1. skundai teritorijų planavimo ir statybos srityse išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo jų gavimo (su visais papildomais dokumentais ir informacija) Inspekcijoje arba per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos užregistravimo Inspekcijoje (kai skundai išnagrinėti reikia kreiptis į kitus subjektus dėl dokumentų ir informacijos gavimo), jei Priežiūros įstatymas ar jo pagrindu priimti teisės aktai nenustato kitaip. Jeigu skundo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu, faktinių duomenų patikrinimo vietoje organizavimu ar kitais objektyviais reikalingais atlikti veiksmais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau nei 20 darbo dienų, Inspekcijos viršininkas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus terminą, apie jo pratęsimą informuojama Viešojo administravimo įstatymo, LRV taisyklių ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;“

Tyrimo išvados

10. Remdamasi Pareiškėjo atstovo skunde nurodyta ir tyrimo metu surinkta informacija (pažymos 2, 5, 6 punktai), taip pat teisiniu reglamentavimu, pacituotu šios pažymos 8–9 punktuose, susijusiu su Inspekcijos Rytų departamento tarnautojų neveikimu, kai teisės aktų nustatytais terminais Pareiškėjui nėra pateikiamas atsakymas į jo Skundą, Seimo kontrolierė konstatuoja:

10.1. nors Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. kreipimasis įvardinamas kaip pranešimas, tačiau akivaizdu, jog jame Pareiškėjas skundėsi dėl kito asmens veiksmais jo turtui daromos žalos ir prašė Inspekcijos Rytų departamento tuos, galimai neteisėtus veiksmus, įvertinti bei imtis priemonių jiems užkardyti. Iš to seka, kad Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. kreipimasis Inspekcijos Rytų departamente turėjo būti nagrinėjamas Aprašo (pažymos 9.1 punktas) nustatyta tvarka kaip skundas;

10.2. Pareiškėjo atstovo skunde Seimo kontrolieriui teigiama, kad Pareiškėjas Skundu iš esmės prašė atlikti statybą Sklype leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumo patikrinimą. Tačiau Seimo kontrolierė pažymi, jog iš Pareiškėjo Skundo turinio, jame suformuluoto prašymo bei remiantis Priežiūros įstatymo 10 straipsnio nuostatomis (pažymos 8.3 punktas), toks Pareiškėjo atstovo teiginys nelaikytinas pagrįstu. Kaip patvirtina šio tyrimo metu surinkti duomenys (pažymos 5.1, 7.1 punktai), Sklype vykdomiems statybos darbams statybą leidžiantis dokumentas buvo išduotas tik 2022 m. vasario 11 d., todėl Inspekcijos Rytų departamento tarnautojai Pareiškėjo Skundo pateikimo metu negalėjo ir neturėjo pareigos atlikti statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumo patikrinimo procedūros, kaip ji numatyta Priežiūros įstatyme, o tik, remdamiesi *Aprašo* nuostatomis (pažymos 9.1 punktas), galėjo išnagrinėti Pareiškėjo Skundą dėl galimai vykdomos savavališkos statybos;

10.3. Įvertinus tai, kad Pareiškėjo Skunde nurodytos aplinkybės buvo susijusios su galimai Sklype vykdoma savavališka statyba (pažymos 2.3 punktas), sutiktina su Inspekcijos paaiškinimuose Seimo kontrolieriui nurodytais teiginiais, jog tokioms faktinėms aplinkybėms įvertinti (patvirtinti) būtina atlikti faktinių duomenų patikrinimą vietoje, kas ir buvo padaryta nagrinėjant Pareiškėjo Skundą (pažymos 5.1, 5.5, 6.2 punktai). Tačiau taip pat pabrėžtina, kad Pareiškėjo Skundo pateikimo Inspekcijai metu galiojusį Taisyklių 18 p. nuostata įpareigojo Inspekcijos Rytų departamento tarnautojus per 3 darbo dienas nuo užduoties gavimo dienos įvertinti dėl poreikio atlikti faktinių duomenų patikrinimą vietoje (pažymos 9.2 punktas), o, kaip patvirtina tyrimo metu surinkta medžiaga, pirmasis faktinių duomenų patikrinimas vietoje buvo organizuotas tik 2021 m. gruodžio 14 d., o realiai atliktas tik 2022 m. sausio 20 d. bei 2022 m. kovo 3 d. (pažymos 5.1, 6.2, 6.3 punktai). Seimo kontrolierė pastebi, kad nepaisant to, jog pagal Pareiškėjo Skundą faktinės aplinkybės vietoje Inspekcijos Rytų departamento tarnautojų buvo patikrintos dar 2022 m. kovo 3 d., tačiau savavališkos statybos aktų, lemiančių realų situacijos pagal Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes pasikeitimą, surašymas užtruko net iki 2022 m. liepos mėn. (pažymos 6.8 punktas);

10.4 dėl Pareiškėjo atstovo skunde Seimo kontrolieriui nurodytos aplinkybės, kad nei Pareiškėjui, nei jo atstovui nebuvo persiųstas 2022 m. kovo 3 d. atlikto faktinių duomenų patikrinimo vietoje pagrindu 2022 m. kovo 21 d. surašytas Faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktas Nr. FAK-497 (pažymos 2.6 punktas), konstatuotina, jog Pareiškėjo atstovo prašytas minėtasis dokumentas jam buvo pateiktas (pažymos 6.6 punktas). Akcentuotina, kad, remiantis *Aprašo* 19.3 punkto nuostata, Inspekcijos tarnautojai privalo raštu informuoti apie patikrinimo rezultatus skundą, pranešimą ar kitą kreipimąsi pateikusį subjektą (pažymos 9.1 punktas), tačiau minėtoje teisės akto nuostatoje nėra numatyta, kokius konkrečiai dokumentus ar informaciją apie atliktą patikrinimą Inspekcija privalo pateikti pareiškėjui. Be to, pabrėžtina, kad Inspekcijos pateiktuose paaiškinimuose Seimo kontrolieriui nurodyta administracinės procedūra, kaip ji apibrėžiama Viešojo administravimo įstatyme (pažymos 8.2 punktas), ir jos pagrindu teiktina informacija pareiškėjams (pažymos 5.4 punktas) niekaip nesusijusi su Pareiškėjo Skundo nagrinėjimu Inspekcijos Rytų departamente;

10.5. Pareiškėjo atstovo skunde Seimo kontrolieriui nurodyta aplinkybė, jog skundžiamai institucijai Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. pateiktas Skundas nėra išnagrinėtas, tyrimo metu pasitvirtino, Inspekcijai pripažinus, jog Skundas vis dar yra nagrinėjamas Inspekcijos Rytų departamento tarnautojų ir atsakymas Pareiškėjui nėra pateiktas (pažymos 5.1, 5.6, 7.2 punktai). Pastebėtina, kad dėl to Inspekcijos Rytų departamento tarnautojų neveikimo Inspekcijos paaiškinimuose Seimo kontrolieriui akcentuojamas didelis tarnautojų darbo krūvis, įtakotas žmogiškųjų išteklių Inspekcijos Rytų departamente trūkumo (pažymos 5.1, 5.3, 5.5 punktai).

Atsižvelgdama į tai, Seimo kontrolierė pabrėžia, kad ankstesnių pareiškėjų kreipimąsi į Seimo kontrolierius pagrindu atliktų tyrimų metu, kai taip pat buvo tiriami Inspekcijos tarnautojų neveikimo atvejai, Inspekcija, išnagrinėjusi tuomečio Seimo kontrolieriaus teiktas rekomendacijas dėl institucijos veiklos gerinimo pareiškėjų prašymų ir skundų nagrinėjimo srityje, informavo Seimo kontrolierių įstaigą apie tokio Inspekcijos neveikimo (sprendimų priėmimo vilkinimo) priežastis. Kaip viena esminių iš nurodytų susiklosčiusios situacijos priežasčių buvo akcentuotas didelis

Inspekcijos darbuotojų darbo krūvis bei didelė darbuotojų kaita Inspekcijoje, kaip ir šį kartą nurodyta skundžiamos institucijos paaiškinimuose (pažymos 5.1, 5.6 punktai). Atsižvelgdama į tai, Seimo kontrolierė akcentuoja, kad, kaip ir nagrinėjama, taip ir daugeliu kitų atvejų pareiškėjų lūkesčiai kreipiantis į viešojo administravimo instituciją yra susiję tiek su išsamiumi, tiek ir su operatyviu jų kreipimusi išnagrinėjimu. Todėl nei susiklosčiusi padėtis Inspekcijoje dėl esamo darbuotojų stygiaus, nei dar neįgyvendintos institucijos veiklos gerinimo priemonės, nei dar kitos skundžiamos institucijos nurodytos priežastys neatleidžia Inspekcijos nuo pareigos siekti kuo greičiau, o svarbiausia – teisės aktuose nustatytais terminais, išnagrinėti pareiškėjų kreipimusis bei pateikti jiems atsakymus. Tai taikytina ir konkrečiu Pareiškėjo atveju. Akivaizdu, jog dabartinės priemonės dėl siekio pareiškėjų kreipimusis išnagrinėti teisės aktų nustatytais terminais, kurių imasi Inspekcija (pažymos 5.7 punktas), yra nepakankamos ir turi būti imamasi papildomų instrumentų susidariusiai situacijai spręsti.

11. Įvertinusi skundo tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes bei su jomis susijusį teisinį reguliavimą, Seimo kontrolierė daro išvadą, kad Inspekcijos Rytų departamento tarnautojų neveikimas nagrinėjant Pareiškėjo Skundą, nors ir buvo (yra) sąlygotas didelio darbuotojų darbo krūvio, tačiau yra nepateisinamas ir tuo pagrindu konstatuotinas buvęs Pareiškėjo teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo atvejis, o Pareiškėjo skundas pripažįstamas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento tarnautojų veiksmų (neveikimo) teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais neišnagrinėjant Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. kreipimosi pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministrui Simonui Gentvilui:

13.1. atkreipti dėmesį į šios pažymos 10.5 ir 11 punktuose išdėstytas aplinkybes, įvertinti, ar Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininkė imasi visų reikiamų ir tinkamų priemonių, jog pareiškėjų prašymai, skundai Inspekcijoje būtų nagrinėjami teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais bei imtis priemonių užtikrinti, kad pareiškėjų prašymai, skundai Inspekcijoje būtų nagrinėjami teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais;

Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininkei Eglei Kuklierienei:

13.2. įpareigoti atsakingus Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento tarnautojus nedelsiant išnagrinėti Pareiškėjo 2021 m. spalio 27 d. kreipimąsi ir pateikti Pareiškėjui išsamų institucijos atsakymą dėl jo kreipimosi nurodytų aplinkybių;

13.3. imtis veiksmų užtikrinant, kad Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos pareiškėjų prašymai, skundai būtų nagrinėjami laikantis teisės aktuose nustatytos tvarkos ir terminų.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierę Eriką Leonaitę pavaduojanti
Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė